

K NOVÉ KONCEPCI TRESTNÍHO POSTIHU NELEGÁLNÍ MIGRACE A PŘEVADĚČSTVÍ

JIŘÍ HERCZEG

Každý stát chrání svůj veřejný pořádek normami trestního práva. Svrchovanost státu nad výkonem trestní jurisdikce ovšem nevyklučuje spolupráci při potírání trestné činnosti. V souvislosti s vytvářením evropského prostoru „svobody, bezpečnosti a práva“ stále více krystalizuje potřeba supranacionalizace trestního práva. Trestní právo a právo trestat se odvozuje od suverenity státu nad určitým územím. Evropská unie není dosud nadána suverenitou ani v mezinárodním ani ve vnitřním smyslu. Suverenitou v obojím smyslu jsou zatím nadána toliko Evropská společenství, a to jen v okruhu pravomocí, výslovně předaných členskými státy na jejich orgány. Mezi takovými pravomocemi se ovšem pravomoc trestat nevyskytuje. Otázky trestního práva tak dlouhá léta stály mimo diskusi v rámci evropské integrace, zvláště když evropské právo bylo pojímáno jako soubor právních předpisů k ochraně výlučně ekonomicky motivovaných svobod – volného pohybu osob, služeb, pracovníků a kapitálu.¹

Jedním ze zásadních rozhodnutí Evropského soudního dvora, které se týkalo oblasti trestního práva, bylo rozhodnutí ve věci *Casati*.² Guerrino Casati byl italským státním příslušníkem, ale trvale pobýval v Německu a do své vlasti jezdil převážně jen za obchodem. Když byl 16. července 1979 při návratu do Německa kontrolován na hraničním přechodu mezi Rakouskem a Itálií, vysvětlil, že částka 24 tisíc německých marek, kterou má u sebe, je v jeho vlastnictví a že za ni chtěl v Itálii nakoupit strojní zařízení, avšak z obchodu sešlo. Casati byl posléze v Itálii obžalován z devizových machinací, protože částku, s níž údajně přicestoval, řádně při vstupu do státu neohlásil.

Guerrino Casati požádal o zahájení řízení o předběžné otázce, která se týkala volného pohybu kapitálu a kontrolních a sankčních opatření vnitrostátních úřadů. Soudní dvůr uvedl, že ustanovení komunitárního práva týkající se volného pohybu kapitálu a plateb, která nezavazují členské státy k liberalizačním opatřením, nebrání tomu, aby členské státy prováděly kontroly a přijímaly donucovací opatření včetně trestních sankcí.

¹ Tomášek, M., Existuje „evropské trestní právo“? Trestní právo č. 5/2004, s. 143.

² Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11. listopadu 1981, trestní řízení proti Guerrino Casatimu, věc 203/80, ASPI.

Trestní zákonodárství a řízení jsou dle Soudního dvora záležitostmi, které stále zůstávají v pravomoci členských států. Z konzistentní judikatury Soudního dvora je však patrné, že komunitární právo stanoví určité meze v této oblasti, pokud se týká kontrolních opatření ve spojení s volným pohybem zboží a osob. Administrativní opatření a sankce musí být aplikovány jen v míře nezbytně nutné, kontrolní postupy nesmí omezit garantované svobody a nesmí vyústit do sankce nepřiměřeně těžké vzhledem k protiprávnímu jednání, jež by byla hrozbou odrazující od využití svobod zaručených Smlouvou.

Přestože tedy jak bylo výše uvedeno, trestní právo zůstává plně v kompetenci členských států, klade evropské právo na členské státy v tomto ohledu jisté požadavky, zejména že aplikací vnitrostátního trestního práva nesmí docházet k diskriminaci podle státní příslušnosti ani k omezování základních svobod jednotného vnitřního trhu EU.

Po přijetí Smlouvy o EU („Maastrichtské smlouvy“) v roce 1992 byl v rámci EU vytvořen tzv. „třetí pilíř“ – spolupráce v oblasti justice a vnitra. Zatímco Maastrichtská smlouva obecně formulovala cíl třetího pilíře jako „rozvoj úzké spolupráce v oblasti justice a vnitra“, Amsterodamská smlouva s účinností od 1. 5. 1999 ukládá rozvíjet Unii jako „prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními, týkajícími se kontroly na vnějších hranicích, práva azylu, přistěhovalectví a předcházení a potírání zločinnosti“.

V důsledku přijetí Amsterodamské smlouvy byl třetí pilíř EU kvantitativně redukován a obsahově přeměněn tak, že některé záležitosti třetího pilíře (kontrola hranic, azyl, migrace, justiční spolupráce v civilních věcech s mezinárodním prvkem) byly přeneseny do prvního pilíře EU, což ve svých důsledcích znamená, že pro tyto oblasti jsou nyní použitelné klasické instrumenty evropského, resp. komunitárního práva (nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska), čímž je lépe zajištěna jejich vynutitelnost.

Základní rámec pro vytváření „evropského trestního práva“ tvoří čl. 31 odst. 1 písm. e) Smlouvy o EU. Podle tohoto ustanovení společný postup při justiční spolupráci ve věcech trestních předpokládá postupné přijetí opatření k zavedení minimálních norem o skutkových podstatách trestných činů v oblasti organizovaného zločinu, terorismu a obchodu s drogami.

Jak však konstatoval Evropský soudní dvůr ve věci Donatella Calfa, postupné přijímání opatření k zavedení minimálních norem o skutkových podstatách trestných činů a trestech v oblasti organizovaného zločinu, terorismu a obchodu s drogami musí až do přijetí společného postupu mezi členskými státy respektovat platné předpisy každého členského státu a nedotknutelnost zásad jednotného vnitřního trhu EU.³

Členské státy EU jsou schopny se dohodnout na kriminalizaci určitých jednání jako potírání penězokazectví v souvislosti s přijetím eura, boj proti praní peněz či ochrana finančních zájmů EU. Při spolupráci ve věcech trestních nejde o odstranění stávajících rozdílů trestněprávních kodifikací, ale o jejich minimalizaci a sbližování skutkových podstat tam, kde jsou členské státy schopny a ochotny se dohodnout na kriminalizaci určitých druhů jednání.

³ Rozhodnutí Evropského soudního dvora ve věci Donatella Calfa v. Trios Pagos ze dne 19. 1. 1999, C-348/96.

Jedním z pilířů Evropské unie je postupné vytvoření prostoru svobody, bezpečnosti a práva, což kromě jiného znamená, že je třeba bojovat s nepovoleným přistěhovalectvím. Proto je třeba přijmout opatření k boji proti napomáhání k nepovolenému přistěhovalectví jak v souvislosti s nepovoleným překračováním hranic, tak i za účelem odhalování sítí vykořisťujících lidské bytosti. Za tím účelem má zásadní význam sblížení stávajících právních předpisů, zejména pokud jde o přesné vymezení protiprávního jednání a minimální pravidla pro sankce.

Proto byla přijata **Směrnice Rady 2002/90/ES** ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nedovolenému vstupu, přechodu a pobytu, a v návaznosti na ní **Rámcové rozhodnutí Rady 2002/946/SVV** ze dne 28. listopadu 2002 o posílení trestního rámce s cílem zabránit napomáhání k nepovolenému vstupu, tranzitu a pobytu. Předmětné evropské předpisy si kladou za cíl posílit sankční opatření jako nástroj boje proti napomáhání k nedovolenému přistěhovalectví jak v souvislosti s překračováním státních hranic, tak v souvislosti s nedovoleným usidlováním se na území členských států Evropské unie a vytvářením a posilováním mezinárodních zločineckých struktur zabývajících se nelegálním převaděčstvím.

Směrnice v čl. 1 vymezuje obecné protiprávní jednání. Podle čl. 1 Směrnice každý členský stát přijme vhodné sankce vůči

- a) každé osobě, která úmyslně napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, vstoupit na území členského státu nebo přejít přes území takového státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o vstupu nebo přechodu cizinců;
- b) každé osobě, která úmyslně za úplatu napomůže osobě, která není státním příslušníkem členského státu, k pobytu na území členského státu v rozporu s právními předpisy dotyčného státu o pobytu cizinců.

Každý členský stát může rozhodnout, že neuloží sankce, pokud jde o jednání uvedené v čl. 1 písm.a) a použije své vnitrostátní právní předpisy a postupy, jestliže cílem daného jednání bylo poskytnout dotčené osobě humanitární pomoc.

Každý členský stát přijme nezbytná opatření, aby protiprávní jednání uvedená v čl.1 podléhala účinným, přiměřeným a odrazujícím sankcím. Tyto sankce musí být použitelné též na spolupachatele, návodce nebo na osobu, která se o takové jednání pokusí.

Předmětem Rámcového rozhodnutí jsou zejména minimální sankce a odpovědnost právnických osob. Podle čl. 1 Rámcového rozhodnutí každý členský stát přijme nezbytná opatření, aby za protiprávní jednání uvedená v čl. 1 Směrnice 2002/90/ES bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce, které mohou vést k vydání pachatele. V případě potřeby mohou sankce uvedené v odstavci 1 doprovázet tato opatření:

- *zabrání dopravního prostředku, kterého bylo použito ke spáchání protiprávního jednání,*
- *zákaz vykonávat přímo nebo prostřednictvím třetí osoby pracovní činnost, při jejímž výkonu bylo protiprávní jednání spácháno,*
- *vyhoštění.*

Podle odstavce 3 článku 1 Rámcového rozhodnutí každý členský stát přijme nezbytná opatření, aby protiprávní jednání, pokud k nim došlo za účelem zisku, vyme-

zená v čl. 1 Směrnice 2002/90/ES, byla postihována trestem odnětí svobody s horní sazbou nejméně osmi let, pokud jsou spáchána za těchto okolností:

- *protiprávní jednání bylo spácháno v rámci činnosti zločinného spolčení, jak je vymezeno ve společné akci 98/733/SVV,*
- *protiprávní jednání bylo spácháno za ohrožení životů lidí, kterých se dotýká.*

Vyžaduje-li to zachování jednotnosti vnitrostátního systému trestů, je možné činy vymezené v odstavci 3 trestat odnětím svobody s horní sazbou nejméně šest let za předpokladu, že se jedná o jeden z nejpřísnějších trestů s horní sazbou stanovených pro trestné činy se srovnatelnou závažností.

Rámcové rozhodnutí upravuje i odpovědnost právnických osob. Podle čl. 2 Rámcového rozhodnutí přijme každý členský stát nezbytná opatření, aby zajistil, že právnické osoby lze činit odpovědnými za protiprávní jednání uvedené v čl. 1 Směrnice, která v jejich prospěch spáchá jakákoli osoba jednající samostatně nebo jako člen orgánu dotyčné právnické osoby, která v této právnické osobě působí ve vedoucím postavení na základě

- *oprávnění zastupovat tuto právnickou osobu;*
- *pravomoci přijímat rozhodnutí jménem této právnické osoby;*
- *pravomoci vykonávat kontrolu v rámci této právnické osoby.*

Kromě případů stanovených v odst. 1 přijme každý členský stát opatření nezbytná k zajištění odpovědnosti právnických osob v případech, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 umožnil spáchání protiprávního jednání ve prospěch právnické osoby osobou jí podřízenou (odstavec 2). Odpovědnost právnické osoby podle odstavců 1 a 2 nevylučuje trestní stíhání fyzických osob pro spáchání protiprávního jednání uvedeného v odstavci 1, návod k němu nebo účastenství na něm (odstavec 3).

Sankce ukládané právnickým osobám jsou upraveny v čl. 3 Rámcového rozhodnutí. Podle tohoto ustanovení každý členský stát přijme nezbytná opatření, aby právnickou osobu odpovědnou podle čl. 2 bylo možno postihnout účinnými, přiměřenými a odrazujícími sankcemi, které zahrnují pokuty trestní nebo jiné povahy a mohou zahrnovat i jiné sankce, například

- a) *zbavení oprávnění pobírat veřejné výhody nebo podpory;*
- b) *dočasný nebo trvalý zákaz provozování obchodní činnosti;*
- c) *uložení soudního dohledu;*
- d) *zrušení rozhodnutím soudu.*

Transpoziciční lhůta u této směrnice je stanovena ke dni 4. 12. 2004, přičemž na rozdíl od neprovedeného rámcového rozhodnutí u neprovedené směrnice hrozí zahájení řízení o porušení Smlouvy proti České republice.

Transpozici předmětných evropských předpisů zajišťoval původně návrh nového trestního zákoníku. Po jeho zamítnutí Parlamentem České republiky dne 21. března 2006 je však zapotřebí zajistit urychlenou transpozici ještě do stávajícího trestního zákona, neboť vzhledem k transpozicičním lhůtám nelze s transpozicí čekat až na případné znovupředložení návrhu nového trestního kodexu.

Vláda České republiky proto připravila návrh novely trestního zákona, která nově upravuje skutkové podstaty trestných činů postihujících nelegální migraci a převaděč-

ství. Navrhovaná úprava skutkových podstat postihujících nelegální migraci a převaděčství tak zajišťuje transpozici Směrnice Rady 2002/90/ES a Rámcového rozhodnutí Rady 2002/946/SVV. Dne 31. 1. 2007 pak tuto novelu projednala Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky v prvním čtení (tisk 127).

Podle stávající právní úpravy jsou skutkové podstaty trestných činů postihující nedovolené překročení státní hranice obsaženy v § 171a až 171c trestního zákona. Předmětné skutkové podstaty postihují organizátorství či pomoc při nedovoleném překročení státní hranice, násilné překročení státní hranice a nedovolené vniknutí do vzdušného prostoru nad územím České republiky. Maximální trestní sazba, kterou lze za tyto trestné činy uložit, je stanovena u trestného činu podle § 171a tr. zák. na 3 roky, u trestného činu podle § 171b tr. zák. na 15 let a u trestného činu podle § 171c tr. zák. na 3 roky.

Dosavadní výše trestních sazeb u skutkových podstat trestných činů podle § 171a a 171b tr. zák. (nedovolené překročení státní hranice) je v evidentním nepochybném měru k závažnosti jednání, jež postihují, zejména z pohledu úzké provázanosti těchto aktivit s mezinárodním organizovaným zločinem. Zkušenosti ukazují, že významným způsobem chybí možnost přísně postihovat taková jednání, u nichž se projevuje vazba na mezinárodní organizovaný zločin právě v podobě existence organizovaných skupin zabývajících se nelegálním převaděčstvím, a dále také v případech, kdy v důsledku hazardování s lidskými životy osob, které jsou takto nelegálně transportovány přes hranice jednotlivých států, dojde k ohrožení jejich života v podobě vzniku těžké újmy na zdraví těchto osob nebo dokonce k jejich smrti.

Oproti tomu trestní sazbu stanovenou za nedovolené vniknutí do vzdušného prostoru nad územím České republiky bez dalšího, tj. bez dalších závažných následků, lze považovat za dostatečnou.

Stávající právní úprava neobsahuje trestný čin postihující napomáhání k nedovolenému pobytu, který by rovněž přispěl k omezení nelegální migrace postihováním toho, kdo by takovému nelegálnímu imigrantovi jakýmkoli nezákonným způsobem napomáhal k nelegálnímu pobytu na území České republiky.

Z mezinárodních smluv se otázkou postihu nelegální migrace zabývá Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky, který doplňuje Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu z roku 2000 a který byl za Českou republiku podepsán dne 10. 12. 2002 v New Yorku, dosud však nebyl ratifikován. Cílem protokolu je mimo jiné kriminalizovat jednání spočívající v pašování přistěhovalců a v umožnění nelegálního pobytu osobě, která není státním občanem daného státu nebo v něm nemá trvalý pobyt.

Česká republika je dále vázána řadou mezinárodních smluv o policejní spolupráci a readmisi, zejména na bilaterální úrovni, na jejichž základě se smluvní strany zavázaly, že budou v souladu se svými právními předpisy spolupracovat a poskytovat si vzájemně pomoc při prevenci, odhalování a vyšetřování trestných činů mezinárodní povahy mimo jiné v oblasti nelegální migrace. Tyto smlouvy však přímo neobsahují závazek trestně stíhat nelegální migraci a navrhované úpravy se tak přímo netýkají, nicméně navrhovaná úprava je v souladu s cíly, které tyto smlouvy sledují – tj. potlačení nelegální migrace.

K pojmu „nedovolené překročení státní hranice“ se pro odstranění jakýchkoli pochybností uvádí, že předložená právní úprava postihuje nedovolené překročení státní hranice ze strany občanů – státních příslušníků států mimo EU a naplňuje tak cíl evropských předpisů zamezit nedovolenému usidlování na území členských států Evropské unie. Nikterak se právní úprava nedotýká práva občanů členských států EU na volný pohyb osob.

ORGANIZOVÁNÍ A UMOŽNĚNÍ NEDOVOLENÉHO PŘEKROČENÍ STÁTNÍ HRANICE

Skutková podstata trestného činu organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice je nově formulována jak v základní skutkové podstatě, tak i v kvalifikovaných skutkových podstatách v souladu se zmíněnou směrnicí [článek 1 písm. a) a článek 3] a návaznými požadavky týkajícími se trestů obsaženými v článku 1 rámcového rozhodnutí.

Trestného činu **organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice** podle § 171a odst.1 se dopustí, kdo pro jiného organizuje nedovolené překročení státní hranice nebo jinému umožní či mu pomáhá nedovoleně překročit státní hranici nebo jinému po nedovoleném překročení státní hranice umožní či mu pomáhá přepravit se přes území republiky nebo takové přepravení organizuje. Za toto jednání je možno uložit trest odnětí svobody až na dvě léta, peněžitý trest nebo zákaz činnosti. Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,
- b) spáchá-li takový čin za úplatu nebo jinou výhodu či prospěch,
- c) spáchá-li takový čin opětovně, nebo
- d) spáchá-li takový čin v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin.

Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny a za úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, vydá-li takovým činem jiného v nebezpečí smrti, způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo jiný zvlášť závažný následek, získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, spáchá-li takový čin se zbraní, nebo spáchá-li takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Zvláště přitěžující okolností s trestní sazbou trestu odnětí svobody na pět až dvanáct let, pak bude způsobí-li pachatel činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt, získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, spáchá-li takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, nebo spáchá-li takový čin jako voják za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Oproti stávající skutkové podstatě je postihováno nejen organizování a umožnění jinému překročit státní hranice, ale i poskytnutí aktivní pomoci k takovému jednání, jakož i organizování a následné pomáhání či umožnění takové osobě přepravit se nedovoleně přes území České republiky do jiného státu, tj. napomáhání k tranzitu a jeho organizování. Zároveň se v odstavci 3 doplňují nové okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby, které v souladu s článkem 1 rámcového rozhodnutí a s ohledem na potřeby praxe

umožňují postihnout trestem odnětí svobody v délce dva roky až osm let toho, kdo uvedené jednání spáchá za úplatu jako člen organizované skupiny nebo takovým jednáním vydá jiného v nebezpečí smrti nebo mu způsobí těžkou újmu na zdraví. Tím jsou pokryty požadavky článku 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí ve vztahu k výši trestní sazby.

Do ustanovení § 62 tr. zákona obsahujícího některé zvláštní případy podmíněného propuštění, se mezi nejzávažnější trestné činy, jejichž pachatelé mohou být propuštěni až po výkonu dvou třetin uloženého trestu odnětí svobody, zařazuje i trestný čin organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 171a odst. 4 tr. zákona.

NÁSILNÉ PŘEKROČENÍ STÁTNÍ HRANICE

Trestného činu **násilné překročení státní hranice** podle § 171b se dopustí, kdo překročí státní hranici za použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí. Za toto jednání je možno uložit trest odnětí svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitý trest.

Odnětím svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, jestliže

- a) čin uvedený v odstavci 1 zorganizuje,
- b) spáchá takový čin se zbraní nebo nejméně se dvěma osobami,
- c) spáchá takový čin v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin,
- d) způsobí takovým činem těžkou újmu na zdraví nebo jiný zvlášť závažný následek,
- e) způsobí takovým činem značnou škodu, nebo
- f) spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

Kvalifikovanou skutkovou podstatu s trestem odnětím svobody na osm až patnáct let dle § 171a odst. 4 naplní pachatel, který způsobí činem uvedeným v odstavci 1 těžkou újmu na zdraví více osob nebo smrt, způsobí takovým činem škodu velkého rozsahu, spáchá takový čin ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech, nebo spáchá takový čin jako voják za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

U trestného činu násilného překročení státní hranice se tak přejímá základní skutková podstata ze stávající úpravy beze změny, pouze jsou v návaznosti na nezbytnost zachovat vyvážený trestní postih a na potřebu přísněji postihovat jednání pachatelů páchajících takovou trestnou činnost ve spojení s organizovanou skupinou působící ve více státech a jednání, v jehož důsledku dojde k závažnému ublížení na zdraví jiné osoby, doplněny nové okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby vázané na způsobení těžších následků (těžká újma na zdraví více osob, značná škoda a škoda velkého rozsahu).

NAPOMÁHÁNÍ K NEOPRÁVNĚNÉMU POBYTU NA ÚZEMÍ REPUBLIKY

Nově se do trestního zákona doplňuje skutková podstata trestného činu napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky. Uvedená skutková podstata je doplněna za účelem transpozice článku 1 odst. 1 písm. b) směrnice 2002/90/ES

a článku 1 rámcového rozhodnutí 2002/946/SVV. Nová skutková podstata doplňuje stávající trestněprávní úpravu o možnost relativně přísně postihovat jednání, bez něhož by nelegální migrace osob byla velmi obtížná, neboť jim zajišťují možnost ilegálního pobytu na území státu, na které nelegálně imigrovaly. Vedle obecného zájmu na minimalizaci nelegální migrace osob, která s sebou přináší ekonomické a sociální problémy na územích, kde se nelegální migranti koncentrují, popřípadě kudy jsou transferováni, je tu sledován i další zájem – minimalizovat i příležitost a podmínky pro to, aby na území státu nelegálně pobývaly osoby, které se stávají (nebo do země s tímto cílem již přicházejí) personálním základem mezinárodních zločineckých organizací. Trestní postih se omezuje v souladu s transponovanou směrnicí pouze na zjištěné jednání (za úplatu nebo jinou výhodu či prospěch), což znamená, že jsou z něho vyňata jednání motivovaná citovými, zejména příbuzenskými, vazbami osob blízkých. V souladu s tímto cílem kvalifikované skutkové podstaty umožňují přísnější postih členů organizovaných struktur, které se zabývají touto činností za úplatu a ve větším rozsahu, zpravidla se snahou dosáhnout i vysokých zisků.

Trestného činu **napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky** podle § 171d se dopustí, kdo za úplatu nebo jinou výhodu či prospěch jinému pomáhá k neoprávněnému pobytu na území republiky. Toto jednání se trestá odnětím svobody až na jeden rok, peněžitým trestem nebo zákazem činnosti. Odnětím svobody až na tři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, jestliže

- a) čin uvedený v odstavci 1 zorganizuje,
- b) spáchá takový čin jako člen organizované skupiny,
- c) spáchá takový čin opětovně, nebo
- d) spáchá takový čin v úmyslu zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin.

Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného značný prospěch, nebo spáchá takový čin za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu. Odnětím svobody na dvě léta až osm let nebo propadnutím majetku, bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 pro sebe nebo pro jiného prospěch velkého rozsahu, nebo spáchá-li takový čin jako voják za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu.

ZÁVĚR

Přestože členské státy EU jsou schopny se dohodnout na kriminalizaci určitých jednání, nelze říci, že by existovalo evropské trestní právo. Při spolupráci ve věcech trestních nejde o odstranění stávajících rozdílů trestněprávních kodifikací, ale o jejich minimalizaci a sblížování skutkových podstat tam, kde jsou členské státy schopny a ochotny se dohodnout. Shody bylo nalezeno v oblastech jako potírání penězokazectví v souvislosti s přijetím eura, boj proti praní peněz, ochrana finančních zájmů EU či postih nelegální migrace a převaděčství. Harmonizace skutkových podstat trestných činů se jeví jako aktuální zejména v souvislosti s přijetím institutu „evropského zatykače“, který je omezen výčtem trestných činů a požadavkem obou-

stranné trestnosti.⁴ Právě ke splnění podmínky oboustranné trestnosti se jeví jako nezbytné další kroky ke sblížení skutkových podstat vybraných trestných činů v rámci „europeizace trestního práva“.

THE NEW PENAL FRAMEWORK TO COMBAT THE ILLEGAL IMMIGRATION AND UNAUTHORISED CROSSING OF THE BORDER

Summary

The establishment of an area of freedom, security and justice was one of the main objectives of the Treaty of Amsterdam. Measures to harmonize criminal law as well as judicial cooperation in criminal matters are an indivisible part of this objective. One of the objectives of the European Union is the gradual creation of an area of freedom, security and justice, which means, inter alia, that illegal immigration must be combated. Consequently, measures should be taken to combat the aiding of illegal immigration both in connection with unauthorised crossing of the border in the strict sense and for the purpose of sustaining networks which exploit human beings.

In this article the author describes Council framework Decision of 28 November 2002 on the strengthening of the penal framework to prevent the facilitation of unauthorised entry, transit and residence and Council Directive 2002/90/EC of 28 November 2002 defining the facilitation of unauthorised entry, transit and residence, and implementation measures.

To that end it is essential to approximate existing legal provisions, in particular, on the one hand, the precise definition of the infringement in question and the cases of exemption, which is the subject of Council Directive 2002/90/EC of 28 November 2002 defining the facilitation of unauthorised entry, transit and residence and, on the other hand, minimum rules for penalties, liability of legal persons and jurisdiction, which is the subject of framework Decision.

Key words: Facilitation of unauthorised entry, transit and residence, Treaty of Amsterdam, criminal law, illegal immigration, unauthorised crossing of the border

---

⁴ Rámcové rozhodnutí Evropské rady ze dne 13. 6. 2002, o Evropském zatýkáacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (2002/584/JVV).